

“Bấy nay, thế giới rất ít người làm lịch sử và có vô số những con người phaỉ chịu khổ vì những hậu quả của lịch sử!” (Albert Camus)



Stalin, Molotov cùng với Hoàng Đế Nhật ký Hiệp ước Trung Lập Nga-Nhật vào năm 1941.

Nhìn Lại Những Công Ác Malign

Dẫn dắt đi vào thiên ky mĩ, nhân loại mang theo một nỗi niềm buồn vui lẫn lộn, nếm trải phần khốn khổ hân hoan, nếm trải âu lo xao xuyến. Câu hỏi tiên quyết đặt ra trước mắt mỗi người "không biết tân thiên ky sẽ đưa nhân loại về đâu? Nhân loại ai sẽ đảm bảo an ninh phúc hay đau khổ lâm than? Muốn biết chuyện mai sau, hãy quay lại nhìn vào quá khứ, từ cô nhân da y: "Ôn Cổ, Nhi Tri Tân".

Một thoáng lịch sử đưa ta ngược về dòng thời gian nhìn về thế kỷ hai mươi mà chúng ta vẫn mãi gọi là thế kỷ. Không ai chối cãi được rằng: thế kỷ hai mươi là một thế kỷ của văn minh tiến bộ, thế kỷ của khoa học kỹ thuật, một thế kỷ đưa con người đến khám phá những bí hiểm của không gian và những dấu kín của địa ngục. Trước đây, thế giới được coi như chứa đầy bí mật của sức mạnh thiên nhiên, một trái đất được coi như không có gì vô cùng vô tận với các nguồn năng lượng không biết.

Khoa học cách Đông-Tây coi như cách xa nghìn trùng vời vợi, nói theo ngôn từ của Kepler thì văn minh Đông-Tây thực ra như hai con đường chia song song, sẽ không bao giờ có thể giao thoa hòa nhập! Thế nhưng từ những dòng chữ của thế kỷ hai mươi, kỷ nghệ hóa và kỹ thuật đã làm cho không gian thực lý và vũ trụ nhiên giới bé nhỏ lại! Sự phát minh ra máy truyền thanh, truyền hình và đặc biệt là ngành điện ảnh đã làm cho hai phương ngữ Đông-Tây gần lại gần nhau hơn, người dân trên khắp trái đất có thể hiểu biết và thông hiểu ngoại ngữ những sắc thái đặc thù của các nền văn hóa khác nhau. Với ngành truyền thông xã hội nhanh chóng chính xác, với các phương tiện chuyên chở dễ dàng mau lẹ mà thế kỷ hai mươi cung cấp, thế giới đã thực sự bé nhỏ lại. Các lục địa không còn là những khoa học cách xa lắc xa lơ nữa, nhưng đã biến thành láng giềng thân cận của nhau. Người ta bắt đầu gọi thế giới là "ngôi làng toàn cầu" (Global village).

Những khám phá không gian và những tiến bộ về các quy đa o không trung, các vệ tinh nhân tạo đã phục vụ cách rất đặc biệt của ngành truyền thông. Dân dân trên thế giới có thể theo dõi tận mắt trong nháy mắt những gì đang xảy ra từ những nơi thâm sơn cùng cốc, một vùng đất xa lạ nào đó trên quả địa cầu.

Chẳng còn gì dấu kín được con mắt thân của các ống kính viễn vọng của các dàn thiên văn vĩ đại, hoặc các kính hiển vi trang bị của các phòng thí nghiệm. Ống kính của các loa máy ảnh, máy quay phim đã cho con người thế kỷ thấy hết những gì họ muốn thấy. Những sáng chế trong ngành y học đã gia tăng thêm các bệnh tật mà trong thời quá khứ gọi là nan y, như bệnh lao phổi, bệnh cùi, bệnh di chứng. Khoa học kỹ thuật còn đưa ngành y học vào tới biên giới bằng cách dùng tia sáng Laser và sức nguyên tử để phục vụ cho sức khỏe của loài người!

Với những tiến bộ vượt trội mức trong các lãnh vực khoa học kỹ thuật khí và đặc biệt là ngành điện toán khiến cho không gian bé nhỏ, cho thời gian rút ngắn lại hơn, con người khắp nơi trên thế giới cảm thấy gần gũi với con người hơn, cảm thông với nhau hơn. Đông-Tây đang hòa nhập, các nền văn hóa đang giao thoa, những cuộc chiến tranh nóng hay lạnh đã chấm dứt! Với tình thế tiến bộ, đáng lẽ con người hôm nay phải được sung sướng hơn, cuộc sống của loài người được đem bao bọc hơn, thế giới an bình hơn, con người với con người yêu nhau hơn! Trái lại, thực tế cho thấy phụ-phòng, tên họ hơn!

Hãy nghe giọng lịch sử làm một cuộc so sánh, chúng ta sẽ thấy chưa bao giờ cuộc sống con người bị đe dọa ghê gớm hơn là thế kỷ hiện tại. Trong quá khứ, con người chỉ có hai thứ đe dọa: chiến tranh và nghèo đói. Nhưng chiến tranh thời quá khứ là những chiến tranh trong đó con người tự kiềm chế được sức mạnh binh đao trong bàn tay của mình! Với sáng chế ra bom nguyên tử, bom khinh khí và bom vi trùng, súng bắn bằng tia sáng laser, con

ngươi không đối diện kẻ thù của mình, còn ngươi không quyết định thắng bại theo tình cảm con ngươi, những những máy móc lạnh lùng vô tình sẽ đi thay cho con ngươi về số phận của nhân loại. Các quốc gia trên thế giới đang chạy đua nhằm chiếm hữu và tích lũy tài sản nhiều về số lượng cũng như về sức mạnh những thứ vũ khí giết ngươi lạnh lùng vô nhân đạo. Hơn ba phần tư những sáng kiến khoa học kỹ thuật con ngươi dùng để cung cấp cho chiến tranh giết ngươi hơn là để phục vụ con ngươi. Bên cạnh những diễm phúc của tiến bộ văn minh kỹ thuật, truyền thông, y-học, điện toán mà thế kỷ hai mươi mang lại cho nhân loại, ngươi ta không thể quên được hình ảnh ghê tởm hãi hùng của hai cuộc chiến trong thế kỷ qua!

Hai Cuộc Chiến Chiến Và Những Hình Lý

Cuộc chiến thứ nhất và thứ hai đã cướp đi hàng trăm triệu sinh linh, đã xóa bỏ tên tuổi của nhiều quốc gia ra khỏi bản đồ thế giới. Hai cuộc chiến cũng đã tàn phá phá hủy những giới tuyến, những biên giới trong lãnh vực luân lý đạo đức. Bom đạn đã giết hại hàng triệu người, giết những người mang khí giới lẫn những thường dân vô tội, đã biến thành các thiếu nhi non nớt cũng bị lôi cuốn vào thù hận giết chóc. Hình ảnh của những em bé mồ côi, mồ côi hai tuổi bị cướp bóc ép cầm súng giết ngươi, trong lúc các em chưa biết đánh vạ hai chiếc kẻ thù!

Trong chiến tranh còn diễm phúc, có phân chia chiến tuyến, có bạn, có thù. Ngươi chiến sĩ giết thù để bảo vệ những giá trị linh thiêng, những gì thân thương đang bị đe dọa. Trong chiến tranh thời nay, ngươi ta chém giết nhau không hận thù, không nguyên cớ. Giết nhau vì ý hèn, giết nhau vì nhàn nhàn, giết nhau vì bất buộc của pha giết cho những chủ thuyết xa lạ mà con ngươi không hiểu là gì và tại sao! Trong quá khứ con ngươi chết đói vì thiếu thức ăn, thiếu thiếu thốn gây nên do thiên tai, do hạn hán, thời tiết. v.v.v Nhưng con ngươi thời nay chết đói ngay bên kho chứa đồ thừa thức ăn. Thế giới có hàng triệu ngươi thiếu ăn thiếu mặc mỗi ngày, nhưng của ngươi có hàng triệu tấn thức ăn bị đổ xuống biển mỗi ngày để bảo vệ giá cả thị trường của những xé giàu mạnh nắm quyền sát phạt trên các thị trường quốc tế!

Trên bình diện chính trị, điều đáng ghi nhận nổi bật hơn hết là thế kỷ hai mươi là diễm phúc những vàng son của thời đại quân chủ chuyên chế: những ngai vàng đã bị hạ bệ, những vị vua chúa thuộc dòng máu quý tộc đã bị truất phế, quyền bính trong tay vua chúa quan quyền đã đổ về dân chúng. Nhưng cuộc cách mạng máu của thế kỷ hai mươi đã mang lại đâu đâu chế độ dân chủ tự do. Ngươi dân có quyền dùng lá phiếu chọn lựa ngươi đại diện cho mình. Quốc gia, dân tộc không còn là của riêng cho những dòng họ

quái tác náa mà thuác vá toàn dân.

Nháng nếu thể kỷ hai mái đã haá bá những viá vua chúa đác tài, thì cũng đã taá o nên những tên đác tài mái còn tàn baá o, khát máu hán. Lát đá đác mát ngai vàng, thì đồng thời cũng taá o nên những thá ngai vàng khác không tên không tuái, những ngai vàng đác sán maá bằng màu sắc nhân dân, đái chiêu bài nhân-dân. Diát đác mát giai cấp thống trị chuyên chế, thể kỷ cũng khai sinh ra những thá giai cấp mái, náp sau nhấn hiáu cuáa ý há và lý táng cao đáp giaá daáng, những thể chế chính trị tân thời đái lát dân chuá có bàn tay, cai trị dân bằng roi sắt đác boác nhưng. Nhân dân thế giới cháa thá nào quên đác sá phát xuất và hoành hành cuáa hai chuá nghĩa tàn ác vô nhân trong thế kỷ hai mái: đó là chuá nghĩa quốc xã (1930-1945) và chuá nghĩa cộng sản (1917-1980). Trong lúc chuá nghĩa quốc xã đã tán móng trên lý thuyết chuáng tác xuất chúng năm ván maáng thế giới, đã thiáu đát trong lò sát sinh bao triệu háng dân chuáng tác hoá mang thù hán đác biát là dân Do-Thái, thì chuá thuyết cộng sản đã huáy diát háng chuác triáu những đồng bào cùng giáng máu, cùng liách sá, cùng màu da, cùng tiếng nói. Chiánguyên cuác cách maáng Bolsovic dáy lên thời đá giát haái cháng mái triáu ngái Nga. Cháa ká những ngái cầm quyền taái Trung cộng, Viát Nam, Cuba cho cho thuá tiêu đi háng nghìn, háng triệu đồng bào ruát thiát cuáa hoá, đác biát những ngái không chung mát giới tuyến và niềm tin vào đaáng phaái cuáa hoá!

Nếu xáa kia trong chế đá quân chuá chuyên chế tháng lấy ý trái, mánh trái và quyền thiên tá đá hành sá, thì hai chuá thuyết quốc xã, đác biát chuá thuyết cộng sản tháng mán nhân dân làm chiêu bài cho chính sách đàn áp giá man phi nhân cuáa hoá. Chuá thuyết cộng sản đề cao nhân dân, lấy dân làm mác tiêu cho công cuác đấu tranh dành quyền bính, khi cướp đác chính quyền, hoá vẫn xá duáng hai vá nhân dân trên đầu môi chát lái đá bián minh cho mái hoaát đáng chính trị cuáa hoá. Nhân dân đã trán nên chiếc bình phong trong tân chế đá này. Tái nghiáp cho ngái dân, hoá luôn luôn biá-thá maáng cái làm con dá tế thân cho trò chái chính trị! Trong lúc hai chá nhân dân đác đáng nên nhá tấm bình phong cuáa chuá thuyết chính trị phi nhân, thì chuá thuyết tá do khắp nái trên thế giới caá tá do lẫn cộng sản, chuá-thuyết tá do dân chuá cũng biến thành thá trò chái mái, mát thá trò chái chá nghĩa. Tá-do, dân chuá đã trán nên mát thá trò chái chá rất khoa hoác, rất kỷ thuát, đến nái con ngái ngày nay biến thành naán nhân cuáa trò chái chá này mà không caám nghiám thấy. Nhân danh tá-do dân chuá, ngái ta đã làm những tái ác tá trái. Không những tái phaám đến phám giá và nhân viá con ngái, mà còn xúc phaám đến caá Tháng-Đá náa! Thái xáa, luân lý, đáo-đác đác kính troáng vì đác xây trên căn baán giá trị tuyát đối là lê luát cuáa Thiên Chúa, lê luát tá có tính cách thánh thián, phá quát và bất biến! Trái laái, ngày nay, luân lý đáo đác đác nhán qua láng kính cuáa bác thang giá trị táng đối xây trên ý kiến cuáa đa số quần chúng. Ngày nay con số trán thành quan troáng, vì con số láng đá nhá mác đá cuáa luân lý đáo đác. Cháng haán luân tá cấm giát ngái đác xây trên giới lát cuáa Thiên Chúa đác mác káa i trong Tháp-Giái Đáu (Mái Đáu Rán Cuáa Thiên Chúa, hoác trong lát tá nhiên có tính cách phá quát "Thou shall not kill". Ngày nay lát cho phép phá thai, tác là cho ngái mẹ có quyền giát con. Luân tá này đác các

chính quyền cho phép, hoặc khích lệ cùng với sự đòi hỏi hoặc áp lực của một nhóm người chủ động, gây rối nào đó! Luân lý đạo đức ngày, vì thế, đánh mất hết giá trị khách quan, phổ quát của nó, vì con người ngày nay dám nhân danh tất do dân chủ để lèo lái pháp luật theo ý hướng tà vạy bất chính của số đông cuồng nhiệt, thiếu nên tảng đạo đức.

Từ những tiến bộ của khoa học kỹ thuật, điện toán, đến sự xuất hiện của những chế độ chính trị phi nhân bản, và trò chơi chiến tranh của các chế độ tàn do dân chủ, tai họa lớn về kỹ hai mặt của pha này gánh chịu đó là chứng bệnh mất niềm tin của con người thời đại, Nói cách khác, con người cuối thế kỷ hai mươi mang một chứng bệnh nan y, một chứng bệnh được các nhà đạo đức học đặt tên là bệnh "Đánh mất thân linh". Khoa học kỹ thuật đã làm cho con người choáng mắt, trở nên thụ động, nếu không nói là đui mù. Văn minh tiến bộ đã làm cho con người bỏ xa đạo nghĩa để dần thân vào cuộc hành trình tìm vật chất, và các thứ tiện nghi mà vật chất hứa hẹn! Quá vật chất, tất cả đều là vật chất" thâu tóm các biến chứng của căn bệnh "Đánh mất thân linh". Một khi đánh mất thân linh trong cuộc đời, cuộc sống con người trở nên thiếu thăng bằng, sự thiếu thăng bằng trong cuộc sống gây nên muôn vàn biến chứng khác mà hiện tượng tra tấn là sự bất an trong tâm hồn, sự xáo trộn trong đời sống gia đình, sự bất ổn trong trật tự xã hội! Cuộc sống bất ổn là nguồn phát sinh mọi tai biến loạn cho cá nhân cũng như cho tập thể!

Nhìn lại một thế kỷ hai mươi với nhiều tai biến không đau, người ta băn khoăn tất hỡi đâu là nguyên nhân chính của những tai biến này? Thật là khó để qui trách cho một cá nhân hay đoàn thể nào đã gây ra nhiều oan trái. Người Á châu chúng ta thường qui tất cả mọi sự là do ông trời. Không ai chối cãi Tao o Hóa cam công vụ tru và lèo lái con thuyền nhân loại. Những Đạo sĩ thi hào Nguyễn Du, trong Chuyết Kiều cũng nhắc nhở chúng ta rằng:

Sự ráng: "Phúc họa do Trời"
Cái nguán cũng lòng nguái mà ra
Cá Trời mà cũng Trời ta
Tu là cõi phúc, tình là dây oan.
Nguyễn Du (Kim-Vân-Kiều)

Nguyễn Du là một nhà Nho chính hiệu, cũng như muôn vàn nhà Nho khác, ông tin tưởng là giằng mỗi của mọi biến cố trên đời, tuy vậy ông vẫn dành chỗ cho ý chí và quyền quyết của con người, nên khác, ông khẳng định quyết:

"Xà nay nhân đời nh thắng thiên cũng nhiều".

Tuy là số trời, nhưng con người với ý chí và đäo đßc có ng với tài năng, môßt phần nào đó có thể caßi đßng cß mßnh củßa trßi! Theo văn mà ch củßa triết lý dành phần cho nhân đời nh thắng thiên, chúng ta hãy nhìn đến môßt nhân tố quan trọng, đã đóng môßt vai trò quyết liệt trong vßn mßnh củßa nhân loại suốt đßc thế kỷ hai mßi.

Những Người làm Lịch Sử Mùa Quáng

Năm 1957 hàn lâm viện nßc Pháp trao giải thưởng văn chương cho nhà văn trßi danh Albert Camus. Trong buổi lễ nhßn giải thưởng văn chương đó, ông Camus có phát biểu u mấy lời ngắn gọn nhưng rất sâu xa đáng ghi vào sổ sách, ông nói:

"Bấy nay, thế giới rất ít người làm lịch sử và có vô số những con người phaßi chißu khổ vì những hậu quả củßa lịch sử! Những hậu quả tại hạßi mà nhân loại phaßi hứng chịu là do bàn tay củßa số ít những kẻ làm lịch sử mù quáng"

Truy tìm căn nguyên đã gây nên những thảm họa cho nhân loại trong thế kỷ vừa qua, người ta không ngần ngại chỉ vào những người làm lịch sử mù quáng!

Ai là những người làm lịch sử mù quáng? Không nhiều lắm thißu số những kẻ làm lịch sử mù quáng này, chúng ta có thể đếm trên đầu ngón tay!

Người Pháp có câu: "Chính tß tßng cai trị thế giới" (Ces sont des Idßes qui gouvernent le monde). Hai cuộc đßi thể chiến, cũng nhß những cuộc cách mạng, những xung đßt gây hấn, những chiến tranh nóng hay lạnh toàn cầu hay củßc bß đßi a phần ng xaßy ra trong thế kỷ hai mßi đßng cß coi nhß bắt nguồn từ hai luồng tß tßng lên chß laßc do hai triết gia Friedrich Nietzsche và Karl Marx chủ xßng.

Môßt cách cß thể, hai luồng tß tßng trên đã nhßp thể trong hai thể chế chính trị tàn ác

nhất trong lịch sử văn minh nhân loại.

Như đã nói qua trên, chủ thuyết quốc xã (1930-1945) với chủ trương chỉ có những giống giống tinh tuyền, hùng mạnh, tài giỏi mới xứng đáng sống và đáng nắm vững mà người của thế giới. Thế chế chính trị này được phát sinh tại Đức, và Nhật Bản. Từ niềm xác tín về nhân chủng và xã hội học, họ đã áp dụng vào chiến tranh nhằm tiêu diệt các thiểu số, thống trị các dân tộc nhỏ để lên ngôi bá chủ trên chiến trường và chính trường. Bắt đầu với Friedrich Nietzsche, một triết gia người Áo, với chủ thuyết Siêu-Nhân (Super man), đã thay thế Thiên Chúa của Kitô giáo, Đấng Tạo Hóa của con người bằng hình ảnh siêu nhân, với ý chí thống trị, theo đó, linh hồn của vũ trụ ta nát tan biến trong các cá thể, được biệt các cá thể của siêu nhân, mà tâm điểm là ý chí thống trị, đè bẹp thế giới. Siêu nhân không còn chi là từ nhân của không gian và thời gian, nó thách đố và yêu cầu người số phận của mình trong vũ trụ. Siêu nhân thống trị trên quá khứ và làm chủ tương lai, mang trong lòng tất cả ước muốn vượt thắng và đè bẹp mọi kẻ chống lại và vật. Luận lý đa đoan được của siêu nhân là yêu mến những gì là nguy hiểm và anh hùng, nó chuân bị để chỉ ra đường tất cả, nhằm siêu việt trên tất cả, ngay cả chính bản thân. Triết thuyết siêu nhân của Nietzsche không những chỉ làm say mê tầng lớp trẻ trong khuôn viên các đại học Âu Châu, những đã vượt hàng rào các đại học ảnh hưởng trên các lãnh vực xã hội, chính trị và quân sự. Những người mang đầu óc thống trị đã say mê triết lý này... Những gì xảy ra trong tương lai... Từ tương lai siêu nhân đã đẻ ra những quái thai Hitler với Đức Quốc xã, Mussolini với Ý và Franco với Tây Ban Nha. Phong trào quốc xã tại ba nước trên là hình thành phe truỵ, gây biết bao giết chóc tang thương cho gia đình nhân loại trong cuộc thế chiến thứ hai. Chúng ta, những người Á châu hẳn quên được những tàn vết hằn mà quân đội phát xít Nhật đã để lại trên các quốc gia Trung Hoa, Phi Luật Tân, Tân Gia Ba, Nam Đông ng quân đảo và Việt Nam. Nếu không có quân đội đồng minh hiệp lực tấn công, thì quốc xã Đức, Ý, Nhật đã vẽ lại bản đồ Âu-Châu, Á châu. Chắc nhiều dân tộc sẽ không còn hiện hữu dưới ánh mặt trời. Nếu không có hai trái bom nguyên tử rơi xuống trên hai thành phố Hiroshima và Nagasaki, thì nước Nhật, với chủ thuyết Á Châu của người Á-Châu, chắc đã ăn thịt nuốt sống nhiều nước Á châu. Sức mạnh bom nguyên tử và lý tưởng ba o vệ tự do của nhân dân và quân đội Hoa-Kỳ đã chặn đứng gót dày xâm lăng của đoàn quân viễn chinh Nhật, và đè bẹp tan lòng kiêu hãnh của người dân xứ phù tang, cho mình là giống giống con cháu Mãn Thanh!

Thế chế chính trị gây sóng gió, mang đến sụp đổ chết chóc cho bao nhiêu sinh linh không nguyên do từ tương lai duy vật biện chứng duy vật của Marx và Engels, Karl Marx (1818-1883) tác giả hai cuốn sách thi danh Das Kapital và Communist manifesto, và cộng sự viên của ông tên Friedrich Engels đã cổ động ra những hành chủ thuyết nhân bản của Feuerbach. Để dẫn dắt mục tiêu mong muốn, các ông Marx và Engels đã cho thành lập phong trào kinh tế mệnh danh là chủ nghĩa xã hội, theo chủ thuyết này, thì mục tiêu tối thượng của con người là xây trên căn bản nô lệ và thuần túy vật chất, làm nên hạnh phúc tối thượng của con người! Và hạnh phúc vật chất chỉ có thể thực hiện được bằng cách tập thể và nhất có tập thể! Theo chủ thuyết duy vật biện chứng của Marx, thời của của xã hội con

ngươi i đä chỉ phßi bßi nhu cầu kinh tế cũng gọi là duy vật lịch sử. Thế cä ta i kinh tế diễn tiến theo đßnh luật biên chỉnh pháp của Hegel: nghĩa là thế cä ta i pha i khßc tß chính nó nhằm vßn tß trßng thái cao hơn của hßu thể. Áp dụng biện chứng vào thế cä tế, có nghĩa là cß cấu xã hội i hißn ta i cânpha i phá hußy tiêu tan (qua ba o đôßng, cách mạng đßm máu, nếu cần), bßi vĩ theo Marx, chỉ có sß phá hußy thế cä ta i hißn hßu này, mới hy vọng có thể đßt tß môßt tßch xã hội, kinh tế và chính trị hoàn hảo hơn. Để thiết lập cß cấu xã hội mới này, tầng lớp thế thuyết vô sản cần đßng cß tßch chu đáo, pha i liên kết giai tầng thế thuyết này, xúi hß vùng lên đấu tranh chống lại i chuß nghĩa tß baßn. Tầng lớp thế thuyết lao đôßng là những diễn viên chính trong tấn bi kịch đấu tranh giai cấp. Theo ißi tiên đoán của Marx và Engels, cuộc chiến tranh giai cấp sẽ đßt tß thắng lợi i tối hßu của giai cấp vô sản, đều đó có nghĩa là chiến thắng tối hßu phổß quát toàn cầu là sß toàn thắng của xã hội chuß nghĩa.

Triết thuyết của Nietzsche và Marx đã vßn ra khoßi bßc tßng của các đßi hßc, loßt vào tay các ngươi i lãnh đßo năng đầu óc quốc xã và cộng sản, những ngươi i này đã đßa lý thuyết vào thế cä tế, những thế cä tế phß phßng đã làm đß lßn caß thể gißi, gây tang thương máu lßa cho nhân loại trong caß môßt thế kỷ !

Có vô vàn vô số sinh linh đã trß thành những con dê tế thân trong thế kỷ hai mßi bßi mßt sß ngươi i làm lịch sử mùa quáng. Nhân loại i sẽ không bao giờ quên đßc tên tuổi i của những kẻ làm lịch sử mùa quáng này: Những cuộc giết chßt tàn bạo ta i những lò sát sinh ta i Đức và các nước Đông Âu đã dính liền với tên của Mussolini, Hitler. Khßi lßa và tàn sát kinh hoàng của đßi thể chiến tranh đã trß tên của Phe Trußc Đức-Ý-Nhßt cho ngày tàn của lịch sử !

Đây là thời đißm nhân loại cân ngßng cß dòng thßi gian hßc lại bài học lịch sử chua cay mà thế kỷ hai mßi đß lại. Bằng không con ngươi i lại pha i chuß lấy baßn án là lßp lại i cũng môßt bài học của lịch sử.

Câu hỏi i khßng trßng đßng đßt ra hôm nay: làm sao tránh đßng cß hßu qußa của những cßn ác môßng?

Làm sao có thể ngăn chßn đßng cß nhßng kẻ ác tâm làm lịch sử mùa quáng?

Làm sao sống an bình ha nh phúc? Sống an bình, sống ha nh phúc, pha i chăng đó là niềm khát vo ng, là nỗi i c mong cu a gia đình nhân loa i?

Chú thích c a Saigon Echo: Xin kính m i quý đ c gi nghe bài thuy t trình r t bi hùng c a LM. Nguy n Qu c H i t i San Jose năm 1994 v đ tài "M M t

Ngày V ",

trong đó, linh m c có nh c đ n nh ng ng i làm l ch s sai l m t i Vi t Nam.